

Bava Basra (29a)

אָלס אָמַר רַבָּא — **Rather, Rava said:** שְׁתָּא קַמְיִיתָא מְחִיל אִינִישׁ — **The first** year that a squatter trespasses on a person's property, **the person** commonly **forgoes** his rights to the benefits that the squatter takes from his property. תִּרְתִּי מְחִיל — Even for **two** years, **he forgoes** those rights. תִּלְתּ לֹא מְחִיל — But for **three** years, **he does not forgo** his rights.

אָמַר לִיה אַבְיִי — **Abaye said to [Rava]:** אָלס מַעֲתָה כִּי הִדְרָא אַרְעָא — **Accordingly, when the land goes back** to the original owner as a result of a protest that he lodges at the end of two years of the newcomer's occupancy, תִּיהֲדַר לְבַר מְפִירִי — **let it go back without the yield!** אָלְמָה אָמַר רַב נַחְמָן — **Why, then, did Rav Nachman say:** הִדְרָא אַרְעָא וְהִדְרִי פִירִי — **“The land goes back and the produce goes back as well”?**

Bava Basra (60a)

וְלִסְתּוּם — **But** if a person acts to **seal** his neighbor's window by building a wall against it, לְאַלְתֵּר הוּי חֲזָקָה — **an immediate chazakah is established** for the builder of the wall if the owner of the window does not protest at once. שְׂאִין אָדָם עָשׂוּי שְׁסוּתָמִים אִוְרוֹ בְּפָנָיו וְשׁוֹתֵק — **For a person is not inclined** to witness [others] **obstructing his light and remain silent.**

Bava Metziah (Mishnah 49b)

הָאוּנָא אַרְבָּעָה כֶּסֶף מַעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסַלַע — What constitutes **price fraud is a discrepancy of four silver ma'ahs out of the twenty-four silver ma'ahs that compose a sela;** that is, שְׁתוּת — where the amount of the fraud is **a sixth of the purchase.** In such a case, the defrauded party is entitled to recover the entire amount of the fraud (four *ma'ahs*). עַד מַתִּי מוֹתֵר לְהַחְזִיר — **Until when is it permitted** for the defrauded party to **revoke** the sale or demand reimbursement of the discrepancy? עַד כַּדִּי שְׂמִירָאָה לְתַגָּר אוֹ לְקְרוֹבוֹ — **Until enough** time elapses **for him to show** the purchase to a merchant or to his relative for an assessment.

Kiddushin (49b)

הָהוּא גִבְרָא דְזָבִין לְנַכְסֵיהּ אֲדַעְתָּא לְמִיּוֹסָא לְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל — **A certain man sold his possessions with the intention of moving to Eretz Yisrael,** וּבְעֵידָנָא דְזָבִין לֹא אָמַר וְלֹא מִיּוֹדֵי — **but at the time of sale, he said nothing** of these intentions. In the end, unforeseen circumstances prevented him from making the journey, and he wished to reclaim his property. אָמַר רַבָּא — **Rava said:** הוּי דְבָרִים שְׁבֻלְב — **[The seller's thoughts] of moving to the Land of Israel are unexpressed intentions,** וְדְבָרִים שְׁבֻלְב אֵינָם דְבָרִים — **and unexpressed intentions are not recognized in Jewish law.** Thus, the sale remains valid, despite the unfulfilled plans of the seller.

Bava Metziah (8a)

הַמְגַבִּיחַ מְצִיאָה לְחֵבֵירוֹ — **if one lifts a found object** intending to acquire it entirely **for his fellow,** קָנָה חֵבֵירוֹ — **then his fellow acquires it.**

מחילה שבלב

מהרש"ל (הובא בקצות) - אם אומר שבלבו היה למוחלו ועכשיו רוצה להתנקם ממנו לאיזה סיבה ותובעו לא מהני תביעתו דמחילה בלב הוי מחילה אף דנקיט שטרא בידיה... דאם לא כן היאך מחלה כתובתה מדלא תבעה כ"ה שנים הלא לא דיברה כלום.

קצות החושן (יב, א) - לא מצינו בשום מקום דמחשבה מועילה ואפילו הפקר והקדש ונדר בכולהו בעינן דיבור ממש לבד בקדשי מזבח מהני מחשבה משום דכתיב קרא כל נדיב לב... שוב מצאתי במוהרי"ט... והיינו טעמא דשהתה כ"ה שנים דמחלה מדלא תבעה דהיא נמי ידוע מחשבתה לכל העולם ולא הוי דברים שבלב כיון דידוע בלב כל אדם.
נתיבות המשפט (יב, ה) - יפה השיג בקצות החושן ממה שכתב מהרי"ט... אמנם נראה דדוקא מחילה על הדבר שכבר נתחייב לו לא מהני אבל בדור עמי או אכול עמי שאומר שהיה בדעתו למחול לו ודאי מהני מחשבתו דהוי כנתנו למתנה בשעת מעשה.

מהרי"ט (ח"ב מה) - היכא דאיכא הוכחה הווי דברים... הלכך בכל הני דלעיל איכא הוכחה כגון גבי אורה אין אדם רואה שסותמין אורו בפניו ושותק, ובהנאה כיון שהיה יכול להראות לתגר או לקרובו ונתעצל ולא הראה ודאי מחיל... אבל היכא דליכא הוכחה הווי ליה דברים שבלב.

מגביה מציאה לחבירו

סמ"ע (רסט, א) - ראובן שאמר בשעה שמגביה המציאה מעל גבי קרקע הריני מגביה מציאה זו כדי לזכות בה לשמעון קנאה שמעון ואין ראובן יכול לחזור בו.
ש"ך (רסט, א) - ולי נראה דאפילו לא אמר כלום אם מודה שהיתה כונתו לכך.

קצות החושן (רסט, א) - ונראין דברי הסמ"ע דכיון דקיימא לן דברים שבלב אינם דברים אם כן מחשבה גרידא לאו כלום הוא.

נתיבות המשפט (רסט, א) - ואישתמיטתיה דברי הרשב"א בחידושי לקידושין נ. דדוקא במקום דהדברים שבלב סותרין לדברים שבפה לא הוויין דברים שבלב אבל דברים שבלב סתמן הוויין דברים כמו בתרומה דמהני מחשבה.

רשב"א (קדושין נ.) - כי אמרינן דברים שבלב אינן דברים היינו שאינן דברים לבטל מה שאמר בפיו כההוא דזבין והיה בלבו תנאי שיעלה לירושלים... אבל כל שהדברים שבלבו אינן מבטלין מעשיו אלא מקיימין, כנייר שאמר בלבי היה להיות כזה שהיה עובר או מחשב בתרומה שאין דברי לבו מבטלין שום דבר הווי דברים.

ביע אומר (ג, ג, שהמהרש"ל סובר כרשב"א) - הכא נמי מחילה שבלב שאינה סותרת שום דבר ממעשיו שבאותה שעה שפיר יש לומר דהויא מחילה וכדעת מהרש"ל.

ישב הסתירה בנתיבות

משפטי ליעקב (ב, ג עמ' נה) - לרשב"א מהני דברים שבלב רק במציאות שהדברים שבלב משלימים לדיבור או למחשבה וכגון במגביה מציאה ולא אמר עבור מי הגביה... אבל אין בכוחה של המחשבה ליצור יצירה של יש מאין כגון הפקר או מחילה בלב.

משפטי הלוי (ג, כא) - מגביה מציאה לחבירו אינו בא להפקיע מצב ממוני קיים שהרי המציאה היא הפקר וא"ש לאדם כלשהוא ולכן בזה מועילה מחשבה בסתמא לזכות לחבירו כל זמן שאין דיבור הסותר למחשבה.

לשון מחילה

משפטי ליעקב (ב, ג) - הרי ראובן לא חשב בלבו שהוא מוחל לו על החוב אלא חשב שלא לגבות את החוב, ונראה שהתכוין שלא לגבות את החוב בתורת גמילות חסד היות ושמעון נמצא בקשיים כלכליים אך אין בלשון זו כוונת מחילה גמורה ומוחלטת.

פתחי חושן (יב, סקי"א) - אף לדעת המהרש"ל היינו דוקא כשגמר בלבו באופן מוחלט למחול אבל במה שחשב בלבו שימחול לו ודאי שאין זו מחילה.

מחילה בטעות

פתחי תשובה (רמא, ג) - מחילה בטעות לא שייך אלא כשנתגלה למוחל או לשניהם עכשיו דבר שהיה בשעת המחילה נעלם מהם, מה שאין כן על ידי דבר הנוולד אחר המחילה דאטו המוחל לחבירו בחזקת שהוא עני ואחר כל נפלה לו ירושה ונתעשר תהיה המחילה בטילה למפרע, זהו ודאי דבר שאין לו שחר כלל.

מחילה לעני

משפטי התורה (סימן מא) - אם הלוח הוא עני אז מאחר ומחשבה גמורה בלב לתת לעני צדקה הינה מחייבת את החושב לפיכך אם המלוה החליט בודאות בלבו שמוחל ללוח העני על חובו אסור לו לקבל ממנו את פרעון החוב.